

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—
četr strani Din 500.—, 1/2 strani
Din 250.—, 1/4 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Dejstva, ki obsojajo.

Odlok uprave policije v Ljubljani o nezakonitosti tega, kar se je v Kmetijski družbi godilo od 8. junija 1932, je hudo zadel JNS kmetijce in njihove prijatelje. »Kmetijski list« je zatrobil v kmetijski rog, češ, Kmetijska družba bodi kmetova. To je res. In ker je resnica, da zdaj ni kmetova, marveč tiste liberalne gosposke klike (skupine), ki hoče na hrbtu kmeta splezati naprej, je potrebno, da se Kmetijska družba vrne slovenskemu kmetu, kateremu se je odvzela. Iz tega kroga se sedaj tudi širijo pojasnila in pozivi, v katerih se trdi, da je bila liberalno-kmetijska zadruga Kmetijska družba ustanovljena po predpisih ter da je tej zadrugi bilo premoženje bivšega društva Kmetijska družba predano prostovoljno in zakonito. In vprav v tem vprašanju je uprava policije v Ljubljani odločila, da se je vse to zgodilo proti pravilom, torej nezakonitim poton.

Ker se gospodje JNS kmetijci kaj radi hvalijo z delovanjem zadruga Kmetijske družbe ter jo povečujejo proti delovanju nekdanjega društva Kmetijska družba, je treba jim postreči z dejanskimi podatki, ki jih je navedel na seji banskega sveta g. banski svetnik Štrein in iz katerih se dobro spozna resnično stanje.

Na občenem zboru 8. junija 1932 se je dotedanje društvo »Kmetijska družba« spremenilo v zadrugo, kar je takratna »večina« utemeljevala s tem, da bo zadruga lažje zastopala interese kmetijskega stanu kakor društvo. V resnici pa je prednost zadruga samo v tem, da v njo odbor sprejme, kogar hoče, in odkloni, kogar hoče, v društvo pa je treba sprejeti vsakogar, ki izpolnjuje vnaprej določene pogoje. Tako se torej odbor zadruga lahko po mili volji varuje neljubih članov, da nikdar ne morejo v njeno članstvo, pa če so še bolj resni kmetje.

Kakor je zadruga nastala, tako je tudi delovala. Vsi računski zaključki od leta 1933 dalje niso točni. Leta 1935 pa izgub že ni bilo več mogoče prikrivati in so jo pokazal v svoti 232.000 Din, v resnici je pa bilo najbrž več. Zastopnikom na občnih zborih so kazali dobiček, da bi dokazali, kako posrečena je bila misel društvo spremeniti v zadrugo, v resnici pa je kopnevalo društveno premoženje. Rezervni sklad za leto 1932 je znašal 4.270.000 D, po bilanci za leto 1935 bi moral znašati še okrog 3.000.000 Din; zadruga je torej v teh kratkih letih zmanjšala rezervni sklad za 1.400.000 Din. Strokovno glasilo »Kmetovalec«, nekdanj tako ugleden list, je prišel ob vse dobro ime; leta 1933 se ga je tiskalo še 15.000 izvodov, leta 1936 samo še 4500, letos pa menda samo še

okrog 2000. Režija pa je kljub zmanjšani prometu še vedno velika, ravnatelj ima menda 6700 Din na mesec, podpredsednik 2000 Din, poleg velikih računov, ki jih je polagal za potovanja po inozemstvu.

V izvozu jabolk je bilo samo do 1. 1935 125.000 Din izgube, ker jih je 34% za izvoz pripravljenih segnilo. Prav tako je vsled nepravilnega ravnanja segnila ena četrtnina krompirja, namenjenega za izvoz. Prav tako je zadruga utrpela velike izgube v kupčijah s fižolom, ki ga je pa nakupovala ne pri slovenskem kmetu, ampak po drugih krajih. Pri zeliščih je bilo leta 1935 250.000 Din izgube, pri perutnini leta 1934 170.000 Din izgube, z na-

V NAŠI DRŽAVI.

Po sprejetju državnega proračuna. — Državni proračun je bil sprejet po dolgovozni podrobni razpravi, v kateri so tiščali v ospredje s kritiko opozicijski poslanci in so se med temi posebno zaleptali v sedajno tolikanj uspešno delavno vlado in v popolnoma urejene razmere v Sloveniji JNSarski poslanci. — Po podrobni razpravi o proračunu v zbornici je dobil proračun senat. — Obenem s proračunom je predložila vlada skupščini nov finančni zakon za izvajanje proračuna. Temu zakonu je priključenih okrog 400 določb ali amandmanov, s katerimi so prejeli posamezni ministri posebna pooblastila, ki so velikega pomena za izvedbo političnega, gospodarskega in socialnega načrta vlade. V posebnem amandmanu se pooblašča notrajni minister, da še vrši nadalje spremembe občinskih mej in izda politične zakone o zborovanju, tisku in o volitvah. — Zelo važno je pooblastilo, s katerim bo spremenjen zakon o kmečkih dolgovih in se bo pomoglo našim posojilnicam, da bodo zopet lahko dajale posojila. — Dalje je pooblaščen prosvetni minister, da zniža šolnino. Šolnino bodo plačevali le oni dijaki, ki plačujejo sami ali po svojcih 800 Din letno neposrednega državnega davka (doslej 300 Din). — Prometni minister bo po novem pooblastilu lahko najel posojilo pol milijarde za zgradbo novih železniških prog. Isti minister lahko izda za obnovitev železniškega parka 400 milijonov Din in najame slobodno posojilo 100 milijonov Din za prebujitev in zgraditev naših pristanišč. — Minister za socialno politiko je prejel poob-

jetjem skladišča v Ptuj nad 40.000 Din izgube, ker se nikdar uporabljalo ni, ampak je bilo prevzeto iz drugih namenov. Tako so delali s premoženjem celega stanu ljudje, ki so vpili na vsa usta, da so večni na vseh mestih in v vseh ustanovah. »Kmetijska družba« je bila 167 let vodnica in svetovalka slovenskega kmeta, ali ni škoda take ustanove, ako jo dobe v roke ljudje s političnimi nameni? Društvo so spremenili v zadrugo, zadruga pa je zastopstvo slovenskega kmeta spremenila v navadno trgovino, ki se peča z izdelavo in prodajo »našega čaja« v drogerijo. Za našega kmeta je to preveliko ponižanje, zato naj g. ban tudi tu napravi red, da se ta ustanova, ki je bila za kmeta ustanovljena, vrne zopet kmetu, da bo zopet samo njemu kot stanu služila.

lastilo, da lahko izvede uredbo o delavskih zbornicah in bo s tem korakom že vendar enkrat konec izkoriščanja delavskih ustanov od strani socialnih demokratov. V pooblastilih socialnega ministarstva je važna določba o razširjenju pokojninskega zavarovanja za delavce in nameščence na vso državo in torej za kraje, kjer tega zavarovanja doslej še ni bilo.

Z dr. Mačkove liste v skupščino. Tekom razprave o proračunu sta se pojavila v skupščini dva poslanca, ki sta bila izvoljena na dr. Mačkovi listi in sta izjavila, da so njihovi volilci zahtevali, da jih zastopata v skupščini. Gre za srbijska mačkovca, ki sta: Zdravkovič in Nikolič. Sledil jima je še tretji poslanec Djoka Petrovič, ki je pristaš Davidoviča.

Važen sestanek dr. Mačka v Gradcu. Vsi vodilni pristaši rajnega Radiča, ki so po šestojanuarskem režimu se zatekli v inozemstvo, so se že vrnili. V tujini se še mudi edinole dr. Krnjevič, bivši glavni radičevski tajnik. Z dr. Krnjevičem, ki se je pripeljal iz Zeneve v Gradec, se je tam kaj sestal dr. Maček s svojim spremstvom in je imel z njim razne dogovore, kojih vsebina je tajnost. Dr. Maček se je vrnil v avtomobilu iz Gradca nazaj v Maribor, odkoder se je odpeljal v Rogaško Slatino in od tamkaj v Zagreb.

Milan Pribičević umrl. Za Svetozarjem Pribičevićem je sedaj preminul v zdravilišču v Švici na jetiki njegov brat Milan. Sedaj umrl je bil srbski polkovnik, ki se je pustil po prevratu upokojiti, je bil poslanec, eden od voditeljev samostojnih demokratov in se je pozneje priključil Radiču. Do smrti je bil Milan eden od voditeljev dr. Mačkovega pokreta v Srbiji.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Ugodna trgovska pogodba med Italijo in Jugoslavijo pred durmi. Koncem marca poteče trgovski sporazum med Italijo in Jugoslavijo, ki je bil sklenjen pred nedavnim v Rimu. Italijansko trgovsko ministrstvo je že izdelalo načrt za novo Italijansko-jugoslovansko trgovsko pogodbo z veljavnostjo za dobo dveh let. Za omenjeni načrt je treba še samo pristanka naše države. Pogajanja za sklenitev nove pogodbe bodo hitro končana, vršila se bodo v Belgradu, kjer bo pogodba tudi podpisana. Glavna korist te pogodbe za Jugoslavijo bi bila v tem, da bi dobila za izvoz lesa in živine, ki smo jih že izvažali v Italijo, iste ugodnosti, kakor se jih veseli Avstrija in Madžarska od časa sankcij ali kazenskih odredb v italijansko-ahesinski vojni. Italija si prizadeva, da bi razširila podlago, na kateri se bo razvijala italijansko-jugoslovanska trgovina. Trgovinski sporazum med obema državama bo pripravil tla za politične razgovore in politično sodelovanje.

Tekma med Italijo in Anglijo pri pomorskih manevrih in v Sredozemskem morju. Mussolini je 9. marca prvič v dobi vlade fašizma odpotoval iz mej Italije in se je odpeljal v Libijo, da se je udeležil manevrov italijanskega brodograditelstva in vojnega letalstva v vodah med Tobroko in Tripolisem. Te vaje so se vršile istočasno, ko so Angleži manevrirali s 106 bojnimi ladjami pod poveljstvom 11 admiralov krog Gibraltarja in bo Angleška iste pomorske vaje ponovila krog otoka Malte v Sredozemskem morju in sicer blizu tam, kjer je Mussolini prisostvoval vajam italijanske mornarice. Pred odhodom v Libijo je pozval Mussolini k sebi poveljnike vojnih zborov in namestnika šefa generalnega štaba. Ob tej priliki je bilo sklenjeno, da se vršijo po vsej Italiji in Abesiniji manevri pehote. — Mussolinijevo potovanje pripisujejo velik zunanje-politični pomen. Znano je, da vidijo Arabci v Mussoliniju svojega zaščitnika in zaveznika, ker so postali sovražni tako Franciji, ki pod sedanjo vladjo z vsemi silami podpira in brani Jude, prav tako pa tudi Angliji, ki ne mara odnehati glede Judov v Palestini in je Arabce prevarila v svetovni vojni s samostojno arabsko državo. Mussolini bo baje predsedoval v Gadamessu kongresu arabske nacionalistične mladine, kjer mu bodo izročili častno islamsko sabljo, največje mohamedansko odlikovanje. — Iz zgoraj povedanega je jasno liki beli dan, da je pričela med Italijo in Anglijo čisto očitna tekma in borba za nadoblast v Sredozemskem morju.

Izdatki Blumove francoske vlade za oborožitev. Ako so levičarji v opoziciji, so vedno za mir in odločno proti vsakim izdatkom za oboroževanje. Isto pesem so peli francoski levičarji in so jo neprestano ponavljali proti svoječasnim desničarskim vladam. Sedajna Blumova levičarska vlada pa je razpisala celo posojilo v znesku 10 milijard, katero bo uporabila za nabavo novega orožja in za izpopolnitev zaloga vojnega materiala.

Poljska vlada je pripravila poseben zakon za praznovanje narodnega praznika. Poljska bo praznovala narodni praznik 11. novembra, kakor je to že bil do

sedaj običaj, vendar pa je pripravila vlada še poseben zakon za praznovanje.

Spremembe angleške vlade na vidiku. Predsednik angleške vlade Baldwin bo po pisavi časopisja takoj odstopil po kronanju kralja Jurja VI., nakar bo imenovan za člana gospodarske zbornice.

Sveča na grobu papeža Pija X. Pij X., evharistični papež, je bil mož svetniškega življenja. Kmalu po njegovi smrti so se začela pripravna dela, ki bi naj dovedla do njegove beatifikacije (proglasitve za blaženega). Med listinami in dokumenti, ki so se zbrali za proces beatifikacije, je tudi dokument, podpisan od rajnega kardinala Merry del Val-a, ki je bil državni tajnik papeža Pija X. Nekega dne je namreč ta kardinal šel v spodnje prostore cerkve sv. Petra, da pomoli na grobu papeža Pija X. Tam je bila postavljena sveča, ki še ni bila prižgana. Kardinal jo hoče prižgati. Naenkrat sliši iz groba papežev glas, ki ga posvari, naj sveče ne prižge; obenem zagleda pred seboj papeža samega. Pod vplivom tega čudovitega dogodka je kardinal dal svečo kemično preiskati. Našli so v stenju sveče neko eksplozivno snov, ki bi mogla raznesti ne samo spodnji del prelepe cerkve sv. Petra, marveč tudi druge dele hudo poškodovati. Kardinal Merry del Val je svojo izjavo, ki jo je dal zabeležiti, potrdil s prisego. Priloženo je temu dokumentu tudi spričevalo uradne kemične preiskave.

Katoličani v Mehiki so iz defenzive (obrambe) prestopili v ofenzivo (napad). Dolgoletna skušnjava jih je preverila, da s samim potrpežljivim prenašanjem nasilnosti in krivic ne pridejo nikamor. Komunisti so pasivnost (trpnost, neodpornost) kristjanov porabili za najhujše zločine zoper Boga in bogoslužje. Zaprli so večinoma vse cerkve ter izdali zakon, da sme v državi ostati samo toliko duhovnikov, da pride 1 duhovnik na 100.000 vernikov. Oblasti so celo stikale po zasebnih hišah za duhovniki, ki bi se drznili izvrševati bogoslužna dejanja, in za katoličane, ki so se upali med štirimi stenami svoje lastne hiše prisostovati božji službi.

Nesreče.

V žepu se mu je sprožila pištola. Otmar Koban, 20letni kamnoseški pomočnik iz Rač, je segel z roko po pištolo v žep. Pištola se je sprožila in krogla je zadela fanta v nogo. Koban se zdravi v mariborski bolnici.

Z motornim kolesom ob brzjavni drog. Albert Koler, mehanik iz Gornje Radgone, je preizkusil na cesti proti Apačam novo motorno kolo trgovca Antona Kiršner iz Stogovcev. Zadaž za mehanikom je s del lastnik kolesa. Na ostrem ovinku je zgubil Koler oblast nad kolesom in je za-

Nova vlada na Finskem. V zvezi s pred kratkim zaključenimi volitvami državnega predsednika je prišlo na Finskem do spremembe vlade, katero je sestavil naprednjak profesor Cajander. Nova vlada je sestavljena iz petih agrarcev in petih socialistov.

Dalje res ne more iti nesramnost komunističnih brezbožnikov. Ko pa je komunistična oblast poslala policaje v neko hišo v mestu Orizaba, kjer se je vršilo bogoslužje, ter veliko ljudi aretirala, mnogo ranila, eno deklico ubila, je ljudem posla potrpežljivost. Poročali smo v zadnji številki, kako so se ljudje dvignili ter sami odprli cerkve, ki jih je komunistično-framasonski blast dala zapreti. Tudi naslednje nedelje so mogli katoličani neovirano vstopiti v cerkve, ki so bile zaprte od leta 1924, torej nad 12 let. Kljub obstoječemu zakonu si državna oblast ne upa ovirati vernikov, ki prihajajo zlasti po nedeljah v velikih množicah v cerkve — v tem mestu jih je 11 — k božji službi. Katoličani mesta Orizaba so našli posnemovalce po drugih mestih mehiške države Vera Cruz. Energičen nastop katoličanov, ki so sami odprli in zavzeli od komunistov jim odvzete cerkve, je imel velik uspeh. Obljubljeno jim je, da bo prihodnja zakonodaja preklicala zakon, ki določa, da sme priti 1 duhovnik na 100 tisoč ljudi. Le z odločnim nastopom in odporom se da zabraniti ali odstraniti komunistično-framasonsko nesramnost in nasilnost.

Kanonično obiskovanje in birmovanje v letu 1937.

I. V dekaniji Velika Nedelja:

1. v četrtek 6. maja v Svetinjah,
2. v petek 7. maja pri Sv. Miklavžu pri Orm.,
3. v soboto 8. maja pri Sv. Bolfenku na Kogu,
4. v nedeljo 9. maja pri Sv. Duhu v Središču,
5. v ponedeljek 10. maja pri Sv. Jakobu v Orm.,
6. v torek 11. maja pri Sv. Tomažu pri Orm.,
7. v sredo 12. maja pri Sv. Trojici pri V. Ned.,
8. v četrtek 13. maja pri Sv. Lenartu pri V. N.

II. V dekaniji Maribor ob desnem dravskem bregu:

1. v soboto 29. maja pri Sv. Jakobu v Limbušu,
2. v nedeljo 30. maja pri Sv. Mariji v Rušah,
3. v ponedeljek 31. maja pri Sv. Mariji v Pušč.,
4. v petek 1. junija pri Sv. Lovrencu na Poh.

(Konec prih.)

del ob brzjavni drog, katerega je prelomil. Mehanik je dobil samo lažje poškodbe, trgovec pa si je zlomil nogo in so ga prepeljali v bolnico v M. Soboto.

Čudna nesreča. Pri Sv. Jurju ob Ščavnici je postal 32letni posestnik Alojzij Klobasa žrtev čudne nesreče. Pri podiranju drevja je zašel z levo nogo v zanko, s katero so vlekli drevo proti tlom. Iznenada se je nagnjeno deblo zravnilo in je potegnilo kvišku Klobaso, katerega so prepeljali v mariborsko bolnišnico s hudim zlomom noge nad kolenom.

Vsled splašenih konj padel pod voz. Antonu Valandu, 29letnemu posestniku v Gorici pri Cirkovcah na Dravskem polju, so se pri vožnji krompirja splašili konji. Valand je padel pod voz, kolesa so mu zdrobila obe čeljusti in je dobil tudi sicer hude poškodbe.